

Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма
Кобрынская цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел абслугоўвання і інфармацыі

Пясняр Палесся

*Сцэнарый да 120 - годдзя з дня
нараджэння паэта-земляка Д. Н. Фалькоўскага*

Кобрын 2018

Пясняр Палесся

На экране – назва мерапрыемства «Пясняр Палесся. Да 120-годдзя з дня нараджэння паэта-земляка Д. Н. Фалькоўскага», партрэт Фалькоўскага

Вядучы 1. Добры дзень, паважаныя спадары!

Вядучы 2. Добры день, шановні панове!

Вядучы 1. Сёлета спаўняецца 120 гадоў з дня нараджэння вядомага ўкраінскага паэта, нашага знакамітага земляка Дзмітрыя Нікіфаравіча Фалькоўскага. Паэта, які, куды б ні закідваў яго складаны лёс, заўсёды сэрцам быў з Бацькаўшчынай.

Вядучы 2. На нашому заході присутні поважні гості: консул-керівник консульства Украіны в Брэстэ Анатолій Никифорович Дізенко, консул консульства Украіны в Брэстэ Віталій Васильевіч Пантус, голова грамадскага аб'яднання «Український науково-педагогічний союз «Берегиня» Віктор Сергійович Місіюк.

Вядучы 1. На нашым мерапрыемстве прысутнічаюць старшыня Кобрынскага раённага савета дэпутатаў Іван Аляксеевіч Даўжук, начальнік аддзела ідэалагічнай работы і па справах моладзі Кобрынскага райвыканкама Паліна Міхайлаўна Васілюк.

Да мікрафону запрашаюцца госці.

Вядучы 1. Жыццёвы шлях Дзмітрыя Фалькоўскага - кароткі, але яркі... Яго вершы, паэмы - гэта настальгія, незагойваючая рана, з глыбіны душы ідучы стогн. І шчырая любоў да радзімы...

На экране – хата, дзе нарадзіўся Фалькоўскі, Лепясы

Вядучы 2

Фалькоўскі

Моі далекі, рідні села,
Ніяк, ніяк Вас не забудзь...

Народився я, Дмитро Левчук, 3 листопада 1898 року в селі Великі Лепясы Кобрынскаго повіту. У 1912 році закінчив початкову школу. Я допомагав батькам, так як і багато однолітки, з дитинства знав ціну нелегкаго чорнаго хліба. Захоплюваўся электротэхнікою, вмів ремонтувати швейні машыны.

На экране – будынак Брэст-Літоўскай гімназіі

Незважаючы на матэрыяльныя труднасьці, бацькі спачатку віддалі мене в Кобрынскай рэальнае училище, а потім в Брэст-Літовскую расійскую гімназію вчытис на вчытэля. У гімназіі я захопівся літэратурай і в 14 років почав пісаті вірші. Однак моё навчаньня була перервана Першою сьвітоваю вайною.

На экране – фота Д. Фалькоўскага ў ваеннай форме

Вядучы 1. Ужо ў часы Першай сусветнай вайны паэт ступіў на шлях рэвалюцыйнай барацьбы. У верасні 1918 года Дзмітрый Ляўчук - адзін з кіраўнікоў Кобрынскай падпольнай групы РКП(б). З 1920 па 1923 гады служыў у часцях асобага прызначэння. І толькі хвароба прымусіла Дзмітрыя зняць вінтоўку з плеч.

Старажылы вёскі ўспамінаюць, што роднае Палессе Дзмітрый пакінуў у верасні 1920 года, калі часці Чырвонай Арміі вымушаны былі адступіць на ўсход.

На экране – фота Фалькоўскага 20-х г., знак Леясы

З таго часу яго сляды для аднавяскоўцаў згубіліся ў віхры падзей на многія дзесяцігоддзі. Да апошніх сваіх дзён маці Дзмітрыя Марыя Герасімаўна верыла ў лепшы лёс сына, штодзённа выходзіла на кобрынскую дарогу сустракаць яго. Так і не дачакалася...

Ніхто з землякоў не ведаў, што ён стаў паэтам. У час застолляў яны спявалі лірычныя палескія песні, якія бытуюць у Кобрынскім краі, не падазраючы нават, што адна з іх - **«Очерет мені був за колыску»** - на словы земляка.

На экране – родная хата Фалькоўскага, фота Д. Фалькоўскага пачатку 30-х г.

Гучыць песня «Очерет мені був за колыску» ў выкананні В. С. Місіюка

Вядучы 1. Жаданне данесці ўспаміны сваёй бабулі Феадоры Калістратаўны Ляўчук, якая жыла па суседству з сям'ёй нашага героя, прывяло на мерапрыемства Юрыя Другака. Дарэчы, у газеце «Кобрынскі веснік» за 31 кастрычніка бягучага года, як раз напярэдадні юбілейнай даты Д. Н. Фалькоўскага апублікаваны артыкул Ю. Другака пад назвай «Воспоминания о поэте». Калі ласка, вам слова.

На экране – артыкул Ю. Другака «Воспоминания о поэте»

Слова Ю. Другаку

Вядучы 2. З 1923 Дмитро живе в Києві. У цьому місті і сталася яго становлення як паэта. Дмитро Левчук пачынае професійна займацца

поезією, перетворившись в відомого поета Фальківського. Талановита людина па житті, він досконало володів п'ятьма мовами, грав на фортепіано, писав музику, пробував себе в прозі і публіцистиці. Але найбільш яскраво його талант розкрився в поезії. Взагалі, Дмитро Фальковський - тонкий, глибокий лірик і в той же час поет-революціонер.

На екрані – фота вкладкаў выдадзеных кніг Фалькоўскага.

Вядучы 1. У сваіх творах Фалькоўскі спрабаваў гаварыць аб праблеме рэвалюцыйнага абавязку і народнай маралі, спрабаваў узняцца над іх непрымірымасцю. Аднак такія пошукі ў тыя часы былі небяспечнымі. Гэта сёння эмацыянальная, філасофская лірыка Фалькоўскага ўспрымаецца, як сумленны дакумент суровай праўды аб грамадзянскай вайне, як мужны пратэст супраць ператварэння рэвалюцыі ў братазабойчы працэс.

Асабліва характэрны ў гэтых адносінах яго верш «*Сышліся абое ў штыкавой*» («*Зійшлісь обое на багнетах*»). У полымі грамадзянскай вайны, здаецца, нечакана - вочы ў вочы - сустракаюцца бацька з сынам, раскіданыя крывавым лёсам па розныя бакі барыкад. Яны аглушаны такой сустрэчай, а яшчэ больш тым, што хутка ім давядзецца ўзняць руку аднаму супраць другога, што выклікае велізарны боль, аддаецца ў сэрцах нечуваным святатацтвам. Але развязка наступае нечакана...

Вучаніца СШ № 2 Аліна Пташнік выходзіць на сцэну з кнігай Д. Н. Фалькоўскага, чытае верш

Зійшліся обое на багнетах:

Старый-старый і молодий;

В одного: — Сину! — з-під кашкета...

В другого: — Батьку, одійди!..

Зійшліся і стали на хвилину,

Схрестили погляди на мить,—

Кашкет мовчить і жде на сина,

А син осикою тремтить.

На перекошені обличчя -

Не біль, не втома - дикий сказ:

- Хоч би вже швидше!.. Хоч би швидше!..

Хоч би за раз!..

І довго ждали б два багнети

(В очах кривавий перелив),

Та хтось іззаду з кулемета

Обох скопив... (1927)

Фальківський, Дмитро. Поезії / Дмитро Фальківський.- Київ, 1989.-

С.79

На екране- наведення пра сталінскія рэпрэсіі ў снежні 1934 г.

Вядучы 2. Незважаючи на те, що Дмитро Фальковський був коли чекістам, в своїх творах він намагався об'єктивно дивитися на трагічні сторінки громадянської війни. Краще за інших знав, що його може очікувати за такі погляди і твори. І трагедія сталася. У 1934 році Фальковський став жертвою масового беззаконня того самого державного апарату, якому вірно служив, волею долі перетворившись в «ворога народу». 17 грудня 1934 року був розстріляний. Так обірвалося життя молодого талановитого українського поета і нашого земляка. Було йому тоді тільки 36 років. Ні батько Никифор, ні мати Марія, які пережили сина на 17 і 20 років відповідно, так ніколи і не дізналися про смерть свого улюбленого сина. Реабілітований він був в 1957 р, але ще довгий час ім'я Фальківського не згадували ні в Україні, ні в Білорусі.

На екране – партрэт Д. Фалькоўскага з датамі жыцця і смерці

Вядучы 1. Безумоўна, талент паэта не толькі даў шмат, але і абяцаў яшчэ больш. Яго сталасць была ўперадзе: на жаль, ён не паспеў да канца раскрыць свой дар тонкага, глыбокага лірыка. За сваё кароткае, трагічна абарванае жыццё Дзмітрый Фалькоўскі паспеў выдаць усяго 4 паэтычныя кнігі: паэма «Чабан» (1925 год), зборнікі вершаў «Абрысы» (1927 год), «На пажарышчы» (1928 год), «Палессе» (1931 год).

На экране – вокладка зборніка вершаў Фалькоўскага «Поэзіі»

Падыходзіць да выставы, прадстаўляе зборнік Д. Н. Фалькоўскага

Паважаныя сябры! Перад вамі пасмяротны зборнік вершаў Фалькоўскага «Поэзіі», выдадзены ў Кіеве выдавецтвам «Радзянскі пісьменнік» у 1989 годзе. У яго ўвайшлі лепшыя творы з прыжыццёвых публікацый ва ўкраінскай прэсе. Дарэчы, гэты зборнік ёсць у гісторыка-краязнаўчым цэнтры нашай бібліятэкі. У кнізе - цыкл вершаў, прысвечаных родным мясцінам, якія назаўсёды засталіся ў памяці аўтара, як самы светлы ўспамін.

Менавіта знаёмства з гэтай кнігай дало штуршок да даследчай работы вучняў сярэдняй школы № 2 г. Кобрына. Прыемна, што жыццё і творчасць паэта прыцягвае да сабе ўвагу юных даследчыкаў. Знаёмцеся, вучні 9 класа школы № 2 Наталля Стаськевіч, Вікторыя Рамановіч, Аляксандра Івашчанка. Вам слова, калі ласка.

Вучні СШ № 2 г. Кобрына расказваюць пра сваю даследчую работу, чытаюць вершы Д. Н. Фалькоўскага

Вядучы 1. Яраслаў Дзмітрыевіч Берлажыцкі сёння таксама не мог не прыйсці на наша мерапрыемства. Дарэчы, дзякуючы яму наша бібліятэка мае ў сваім фондзе ксеракопію кнігі «Ранені дні» Фалькоўскага. Запрашаем да мікрафону Яраслава Берлажыцкага.

Слова Я. Д. Берлажэцкаму, які шмат гадоў вывучаў творчасць Д. Н. Фалькоўскага

На экране – мемарыяльны знак паэту-земляку Д. Н. Фалькоўскаму.

Вядучы 1. Лёс Дзмітрыя Фалькоўскага знайшоў свой шчыры водгук у сэрцах землякоў. Кабрынчане ганарацца знакамітым паэтам-земляком і захоўваюць памяць аб ім у песнях, публікацыях аб яго жыцці і творчасці. Адна з вуліц вёскі Лепясы носіць імя Дзмітрыя Фалькоўскага. У 1998 годзе на радзіме Фалькоўскага ўстаноўлены помнік паэту і мемарыяльны знак - каменная стэла на пастаменце з клумбай для кветак (*аўтар - скульптар Уладзімір Харсюк*).

Вучні сярэдняй школы № 4 нашага горада ўжо на працягу шэрагу лет даглядаюць і прыводзяць у належны стан тэрыторыю каля гэтага гістарычнага, культурнага аб'екту, актыўна і дружна прымаюць удзел у добраўпарадкаванні тэрыторыі. У нашым мерапрыемстве ўдзельнічаюць вучні 11 класа гэтай школы Кацярына Шапяцюк і Аліна Пташнік. З Алінай Вы ўжо пазнаёміліся, а зараз паслухайце ўкраінскую песню ў выкананні Кацярыны.

Выконваецца ўкраінская народная песня

Вядучы 1. Дзмітрый Фалькоўскі сёння па праву лічыцца сынам двух народаў – беларускага і ўкраінскага. Ён звязаў у сваім творчым лёсе Украіну і Беларусь. Вершы паэта гучаць на ўкраінскай мове, а вытокі лірычнага бачання свету, паэтычнага таленту ураджэнца кобрынскай зямлі пачынаюцца ў родным Палессі. Менавіта Кобрыншчына для яго стала першакрыніцай духоўнага фарміравання.

Вядучы 2. Так склалася доля поета, що мало був він у рідних місцях: поїхав з Лепясов зовсім юнаків, жив і писав в Україні. Але подумки Фальковський завжди був зі своїм краєм. Найкраще, що створив поет - тонкі ліричні твори, багато з яких присвячені рідним місцям і написаний близькою і зрозумілою кобрінчанам мовою.

На екрані –портрэт Фалькоўскага і словы з верша:

Ах, день один... один лиш день
Серед борів своїх пожити...
О, скільки міг би я створити
Легенд нових, нових пісень!..”

Вядучы 2.

Чи ще співають? Чи вже доволі?

Ні... Ні...Нехай дзвеняць пісні,-

Нехай разносяць іх по полю

Вітри завітчані, рясні.

Нехай плетуть вінки з шипшини,

З весняних срібно-теплих злив,

Нехай в піснях від бур спочину

И забуду все, що пережив.

Хоч я втомивсь, хоч сил немає:

- Співають! Співають аж до кінця!..

Бо ще цвітуть весняним маем

Твое... мое... усі серця.

Бо ще пісні в нас силу будяць:

Струмком стреми ж, струмок пісень...

Нехай в пенях зустрінуть люди

Прийдешній день, Комуни день.

Чи ще співають? Чи вже доволі?..

Співать! Співать аж до кінця!
Бо ще цвітуть волошки в полі ,
Бо ще цвіте весна в серцях...

Гучыць українская песня ў выкананні А. М. Саўчанкі.

Вядучы 1. Дзякуй за ўвагу!

Вядучы 2. Дякуємо за увагу! І запрашаем вас у школу мастацтваў на канцэрт.

Спіс крыніц

Фальківський, Д. Поезії / Д. Фальківський ; редкол. : В. Біленкота ін. упоряд. вступ. ст. і прим. Ю. І. Коваліва. – Київ : Рад. Письменник, 1989. - 175 с. (Б-ка паета).

Фальківський, Д. З циклу “Полісся” / Д. Фальківський // До тебе, світе... : українська література Берестейщини. – Київ, 2003. - С. 191–201.

Фальківський, Д. З циклу “Полісся” / Д. Фальківський // Літаратурная карта Берасцейшчыны. – Брэст, 2008. - С. 315.

Фалькоўскі, Д. Очерет мені був за коліску : українская народная песня / Дзмітрый Фалькоўскі // Беларусь. Этнічныя супольнасці. - Минск, 2017. – С. 72, 78.

Верш Д. Фалькоўскага, ураджэнца Кобрыншчыны, стаў украінскай народнай песняй.

Фальковский, Д. Из цикла “Полесье” / Д. Фальковский // Белой вежи свет. – Минск, 2010. – С. 9-10.

Дзмітрый Фалькоўскі // Літаратурная карта Берасцейшчыны / укл. А. Крэйдзіч. - Брэст, 2008. - С. 314–315.

Дмитрий Фальковский (1898—1934) // До тебе, світе... : українська література Берестейщини. - Київ, 2003. - С. 188–208.

Ковалів, Ю. На перекрещених скрижалях... / Ю. Ковалів // Фальківський, Д. Поезії / Д. Фальківський. - Київ, 1989. - С. 5–26.

Ляшук, В. Я. Дзмітрый Фалькоўскі / В. Я. Ляшук, Г. М. Снітко // Літаратурная Берасцейшчына : краязнаўчыя нарысы, партрэты, артыкулы / В. Я. Ляшук, Г. М. Снітко. - Мінск, 2008. - С. 210–211.

Фальковский Дмитрий Никифорович // Регионы Беларуси : энциклопедия. - В 7 т. Т. 1. Брестская область : в 2 кн. - Минск, 2009. - Кн. 2. - С. 430.

Фалькоўскі (сапр. прозвішча – Ляўчук) Дзмітрый Нічыпаравіч // Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. – Мінск, 2003. – Т. 6. Кн. 2. - С. 25.

Фалькоўскі (сапраўднае прозвішча – Ляўчук) Дзмітрый Нікіфаравіч // Памяць : гісторыка-дакументальная хроніка Кобрынскага раёна. - Мінск, 2002. - С. 442–443.

Фалькоўскі Дзмітрый // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. - Мінск, 2003. - Т. 16. - С. 311.

Фалькоўскі, 1898 г. в. Лепацы // Беларусіка : Кн. 3. Нацыянальныя, рэгіянальныя культуры, іх узаемадзеянне. Мінск, 1994. - С. 176.

Фалькоўскі Дзмітрый (1898–1934) // Роднай зямлі галасы : бібліяграфічны навукова-дапаможны паказальнік. - Брэст, 1993. - С. 46.

Ладуцька, К. Украінскі след на Берасцейшчыне / Кастусь Ладуцька // Літаратура і мастацтва. - 2014. — 14 лютага. — С. 15.

Сярод іншых украінскіх літаратараў Берасцейшчыны дастойнае месца займае Дзмітрый Фалькоўскі.

Рубашевский, Ю. Поэт - расстрельная профессия? / Юрий Рубашевский // Вечерний Брест. - 2014. — 10 верасня. — С. 9.

О поэте Дмитрие Никаноровиче Фальковском, расстрелянном 17 декабря 1934 года.

Бялоў, Д. Памяць удзячных нашчадкаў / Дзмітрый Бялоў; фота аўтара // Кобрынскі веснік. - 2013.—9 лістапада. — С. 2.

Да 115-годдзя з дня нараджэння Дзмітрыя Фалькоўскага цэнтральнай бібліятэкай быў арганізаваны літаратурна-музычны вечар.

Курачук, С. Сын двух народаў / Святлана Курачук // Кобрынскі веснік. - 2013.— 2 лістапада. — С. 9.

Цэнтральная раённая бібліятэка да 115-годдзя з дня нараджэння паэта-земляка Д. Фалькоўскага арганізавала цыкл мерапрыемстваў.

Ладутько, К. В поісках утраченнаго / Кирилл Ладутько // Советская Беларусь. - 2009. - 31 іюля. - С. 16.

О Дмитрие Фальковском.

Васюк, Н. Песняр Полесья / Наталья Васюк // Кобрин-інформ. - 2008. - 6 ноября. - С. 6.

В ноябре исполнилось 110 лет со дня рождения знаменитого земляка, поэта Д. Левчука-Фальковского.

Жертве сталинских репрессий // Вечерний Брест. - 2008. - 7–8 ноября. - С. 1.

В Кобринском районе прошли праздничные мероприятия в честь 110-летия Д. Фальковского.

Мельнік, Р. У вершах – любоў да Радзімы / Раман Мельнік // Кобрынскі веснік. - 2008. - 8 лістапада. - С. 8.

Святкаванне 110-годдзя з дня нараджэння Д. Н. Фалькоўскага.

Савченко, Н. Солдат рэвалюцыі / Н. Савченко // Кобрынскі веснік. - 2008. - 18 кастрычніка. - С. 8.

О поэте Д. Н. Фальковском.

Баранчик, Н. «Я люблю свою хату поліську...» / Иван Баранчик // Вечерний Брест. - 2007. – 2 ноября. - С. 7.

О Д. Фальковском.

Кулажанка, Л. Літаратурныя мясціны Беларусі. Кобрынскі раён. Горад Кобрын / Лідзія Кулажанка, Адам Мальдзіс, Святлана Сачанка // Маладосць. - 2007. - № 11. – С. 128–129.

Замкавец, У. На Палессе вярнуўся песняй. Зміцер Фалькоўскі (1898–1934) / УладзімірЗамкавец // Настаўніцкая газета. - 2004. - 6 лістапада. - С. 6.

Климец, М. Поэт из Кобриня / М. Климец // Заря. - 2002. - 8 августа. - С. 2.

Пясняр Палесся

*да 120 - годдзя з дня нараджэння
паэта-земляка Д.Н. Фалькоўскага*

Складальнік:

*С. Д. Курачук, галоўны бібліёграф
цэнтральнай раённай бібліятэкі*

225306 вул. Маршала Жукава, 12, г. Кобрын,
Цэнтральная раённая бібліятэка
E-mail kobrinlib@gmail.com
www.krcls.by

